

img1

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS

2023 m. gruodžio 19 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus atrankos kolegija, susidedanti iš teisėjų Andžej Maciejewski, Gedimino Sagačio (kolegijos pirmininkas) ir Jūratės Varanauskaitės, susipažinusi su 2023 m. gruodžio 11 d. paduotu **ieškovių A. P. ir V. M.** kasaciniu skundu dėl Vilniaus apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2023 m. rugsėjo 12 d. nutarties peržiūrėjimo

nustatė:

Ieškovės kasaciniu skundu skundžia Vilniaus apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2023 m. rugsėjo 12 d. nutartį, kuria paliktas nepakeistas Vilniaus miesto apylinkės teismo 2023 m. balandžio 11 d. sprendimas atmesti ieškinį dėl 1995 m. valstybinės žemės sklypo pirkimo-pardavimo sutarties pripažinimo negaliojančia ir žemės sklypo pirkėjo teisių perkėlimo ieškovėms pagal 1995 m. valstybinės žemės sklypo pirkimo-pardavimo sutartį.

Vilniaus apygardos teismo 2023 m. rugsėjo 12 d. nutartyje, be kita ko, nurodyta, kad sodo pastatas, kuris yra ginčijamame žemės sklype, po 1/3 dalis priklauso ieškovėms ir atsakovei (nutarties 32 punktas). Visą ginčijamą valstybinės žemės sklypą nusipirko atsakovė 1995 m. vasario 27 d. sutartimi. Sendorio sudarymo metu galiojusio Žemės įstatymo redakcijos 18 straipsnis numatė, kad piliečiai turi pirmumo teisę pirkti pardavėjo nustatyta kaina žemę, kurią užima nuosavybės teise jiems priklausantys pastatai ir įrenginiai, taip pat žemę, reikalingą šių objektų aptamavimui. Įstatyme nebuvo reglamentuota pareiga notarei, tvirtinančiai sendorį, taip pat atsakovei ir valstybės institucijai, kuri pasirašė pirkimo-pardavimo sutartį, informuoti sodo pastato bendraturtes apie tai, kad jos turi teisę pirkti žemės sklypą, ant kurio pastatytas statinys tam, kad būtų gyvendinta Žemės įstatymo 31 straipsnio 4 dalis, kadangi galiojanti įstatymo redakcija to nereglementavo (nutarties 49, 50 punktai). Ieškovėms į bylą nepateikus objektyvių įrodymų, kad jų motina buvo įgijusi teisę į žemės sklypo privatizavimą, tokia teisė negalėjo būti paveldima (nutarties 51 punktas). Be to, ieškovės praleido ieškinio senaties terminą sendoriui ginčyti.

Kasaciniu skundu ieškovės A. P. ir V. M. prašo panaikinti Vilniaus apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2023 m. rugsėjo 12 d. nutartį ir Vilniaus miesto apylinkės teismo 2023 m. balandžio 11 d. sprendimą, ir priimti naują sprendimą – ieškinį tenkinti.

Ieškovių kasacinis skundas grindžiamas CPK 346 straipsnio 2 dalies 1 ir 2 punktuose nurodytais kasacijos pagrindais – materialiosios ir proceso teisės normų pažeidimu, turinčiu esminės reikšmės vienodam teisės aiškinimui ir taikymui, jeigu šis pažeidimas galėjo turėti įtakos neteisėto sprendimo (nutarties) priėmimui, taip pat skundžiamame teismo sprendime (nutartyje) nukrypimu nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikos.

Atrankos kolegija pažymi, kad kasacinis teismas tikrina žemesnės instancijos teismų sprendimų (nutarčių) teisėtumą tik išimtiniais atvejais, kai yra bent vienas iš CPK 346 straipsnio 2 dalyje nustatytų kasacijos pagrindų (CPK 346 straipsnio 1 dalis). Kasaciniame skunde nepakanka vien tik nurodyti kasacijos pagrindą – įvardyti kasacijos pagrindo buvimą būtina pagrįsti išsamiais teisiniais argumentais (CPK 347 straipsnio 1 dalies 3 punktas). Be to, CPK 346 straipsnio 2 dalyje nurodyti kasacijos pagrindai patvirtina, jog kasacija leidžiama ne teisės klausimais apskritai, bet siekiant, jog kasaciniame teisme būtų nagrinėjamos tik tokios bylos, kuriose keliama teisės problemų išsprendimas būtų reikšmingas vienodam teisės aiškinimui.

Kai kasacinis skundas paduodamas CPK 346 straipsnio 2 dalies 1 punkto pagrindu, kasaciniame skunde būtina nurodyti buvus pažeistą materialiosios ar proceso teisės normą, teisinius argumentus, patvirtinančius nurodytos (nurodytų) teisės normos (normų) pažeidimą bei argumentuotai pagrįsti, kad teisės pažeidimas, į kurį apeliuojama, turi esminę reikšmę vienodam teisės aiškinimui ir taikymui, taip pat kad jis (teisės pažeidimas) galėjo turėti įtakos neteisėto sprendimo (nutarties) priėmimui.

Kai kasacinis skundas paduodamas CPK 346 straipsnio 2 dalies 2 punkto pagrindu, kasaciniame skunde būtina nurodyti konkrečią Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisės aiškinimo ir taikymo praktiką, suformuotą byloje, kurių faktinės aplinkybės yra analogiškos ar iš esmės panašios į bylos, kurioje priimtas teismo sprendimas (nutartis) skundžiamas kasacine tvarka, bei argumentuotai pagrįsti, kad teismas skundžiamame procesiniame sprendime nukrypo nuo tokios Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotos praktikos. Tai daroma analizuojant apskustuose teismų sprendimuose išdėstytus teisinius motyvus ir juos lyginant su Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuota teisės taikymo ir aiškinimo praktika.

Ieškovių kasaciniame skunde nurodomi tokie esminiai argumentai:

1. Ieškovės kasaciniame skunde nesutinka su skundžiamais teismų sprendimu ir nutartimi ir nurodo, kad ieškovės apie savo teisių pažeidimą sužinojo 2019 m. gegužės mėn. iš atsakovės G. P. replikų, o oficialiai ieškovės sužinojo iš 2020-06-03 Nekilnojamojo turto registro gauto išrašo. Todėl ieškinio senaties terminas turėjo būti skaičiuojamas nuo 2019 m. gegužės mėnesio ir taikomas bendras 10 metų senaties terminas (CK 1.125 straipsnio 1 dalis).
2. Ieškovių ir atsakovės motinai mirus, kuri dėl šios priežasties nesudarė žemės sklypo pirkimo-pardavimo sutarties, teisę pirkti sklypą paveldėjo pagal įstatymą ieškovės ir atsakovė, nes tokia teisė paveldėtojams suteikta Vyriausybės 1994-06-21 nutarimu Nr. 500: „sodo namelio savininkui buvo leista pirkti žemės sklypą, tačiau pirkimo-pardavimo sutartys nebuvo sudarytos, jam mirus, teisę įsigyti šį žemės sklypą pereina testamentiniais arba šaukiamais paveldėti pagal įstatymą jo įpėdiniais“. Teismai sprendimuose netaikė Vyriausybės nutarimo nuostatų.
3. Nei atsakovė, nei valstybės institucija neįvykdė pareigos pasiūlyti pirkti Žemės įstatymo 31 straipsnio 1 dalyje nurodytiems statinio, esančio parvuodamame žemės sklype, savininkams, taigi ieškovės įgijo teisę reikalauti, kad joms būtų perkeltos pirkėjų teisės.

Atrankos kolegija, susipažinusi su kasacinio skundo argumentais, skundžiamos teismo nutarties ir sprendimo motyvais ir jų pagrindu padarytomis išvadomis, sprendžia, kad kasaciniame skunde nekeliami tokių teisės klausimų, kurie atitiktų CPK 346 straipsnio 2 dalyje nurodytus bylos peržiūrėjimo kasacine tvarka pagrindus. Atrankos kolegijos vertinimu, kasacinio skundo argumentais nepagrindžiama, kad teismai netinkamai aiškino ir taikė skunde nurodytas teisės normas ir kad tai galėjo turėti įtakos neteisėto sprendimo (nutarties) priėmimui. Kasacinio skundo argumentais taip pat nepagrindžiamas nukrypimas nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotos teisės taikymo ir aiškinimo praktikos bei CPK 346 straipsnio 2 dalies 2 punkte nurodyto kasacijos pagrindo egzistavimas.

Kasacinis skundas pripažintinas neatitinkančiu CPK 346 straipsnio, 347 straipsnio 1 dalies 3 punkto reikalavimų, todėl jį atsisakyti priimti (CPK 350 straipsnio 2 dalies 3, 4 punktai).

Kadangi ieškovių atstovas sumokėjo už kasacinį skundą žyminį mokestį, tai žyminis mokestis grąžinamas atstovui.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus atrankos kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 350 straipsnio 2 dalies 3, 4 punktais, 4 dalimi,

nutaria:

Kasacinį skundą atsisakyti priimti ir gražinti jį padavusiam asmeniui.

Gražinti advokatui Irmantui Čičiurkai 292 Eur (du šimtus devyniasdešimt du eurus) žyminį mokestį, sumokėtą 2023 m. gruodžio 11 d. AB „Swedbank“ mokėjimo nurodymu Nr. 355.

Ši nutartis yra galutinė ir neskundžiama.

Teisėjai

Andžej Maciejewski

Gediminas Sagatys

Jūratė Varanaukaitė